

Aktuelt

Flagermus på fuglejagt – natten er ikke sikker for trækkende småfugle

De fleste flagermus er insektædere, men blandt alverdens 1500 flagermusarter findes nogle, der spiser fisk, padder, frugter og nektar samt tre vampyrflagermus i Latinamerika, der lever af blod. For tre andre arter står fugle også på menuen. Det gælder blandt andet arten stor brunflagermus. Stor brunflagermus findes spredt i det sydlige Europa og østover til Ural. Det er den største flagermusart i Europa med en kropsvægt på 45-60 g. At stor brunflagermus spiser fugle, har man vidst i et par årtier efter fund af fuglejer i dens ekskrementer. Men hvordan stor brunflagermus finder, fanger og fortærer fugle, har været et mysterium og genstand for debat.

Det har man nu fået syn for – eller rettere lyd på. Det har man fået ved at montere en lille rygsæk på stor brunflagermus i løbet af fugletræksæsonen i det sydlige Spanien. Rygsækken, der var udviklet af Biologisk Institut, Aarhus Universitet, indeholdt et

3D accelerometer, trykhøjdemåler og mikrofon til at optage flagermusenes ultralydsskrig mv. Typisk varer flagermus' jagt på insekter få sekunder. Jagtforløbet afsløres tydeligt af forskellige typer ekkolokations-skrig, som flagermusene ændrer for at optimere informationerne i ekkoerne efterhånden, som afstanden til byttet falder til nul. Lige inden flagermus fanger byttet, kommer der en 'buzz'-sekvens med en række meget korte stærkt frekvensmodulerede skrig med meget korte intervaller. Forskerne registrerede hundredvis af jagtsekvenser for stor brunflagermus. De fleste jagter var meget korte (få sekunder) og formodes at være fra insektjagter, men to lange jagter skilte sig ud. En af de lange jagter sluttede med en optagelse af nødskrig fra en Rødhals.

Stor brunflagermus startede jagten ved at flyve op i 1200 m højde for at søge efter trækkende småfugle. Flagermusen brugte sine normale ultralyds-

En stor brunflagermus med blod og fjer omkring munden illustrerer perfekt historien om artens fangst af nattrækkende småfugle mange hundrede meter over jorden. Det er dens hoved med store ører og den mærkelige næse, der er forudsætningen for dens brug af ekkolokalisering. Foto: Jorge Sereno.

ekkolokationsskrig til at finde fugle. I fangstfasen, mens flagermusen fulgte en undslippende fugl nedad, brugte den flere og kraftigere vingeslag end under normal flugt og insektfangst. I fangstfasen var der 25 gange mere ekkolokalisering end ved en gennemsnitlig insektjagt. Tyggelyde over de næste 20 minutters viste, at flagermusen spiste sit bytte, mens den fløj.

I søgefasen benytter stor brunflagermus relativt lange og lavfrekvente ekkolokationsskrig med lange intervaller mellem hvert skrig. Disse karakteristika for skrigene gør dem egnet til at finde bytte på relativt lang afstand i frit lufrum. Under fuglejagt har skrigsekvenserne samme mønster og buzzerne samme længde som under insektjagter. Der er blot mange flere buzzer efter hinanden, mens flagermusen jager fuglen.

I flagermusens jagtområder fandt forskere også afbidte fuglevinger med flagermus-dna i bidfladerne. Det tyder på, at flagermusene bider vingerne af fuglene, så byttet er nemmere at håndtere i luften helt på samme vis, som når flagermus spiser store insekter. Samlet viste undersøgelserne, at stor brunflagermus anvender de samme sanser og teknikker til at jage fugle, som de bruger ved insektjagt. Størrelsen alene

har altså givet dem mulighed for at udnytte den store føderessource af nattrækkende småfugle, og de evner at fange og fortære fugle, som vejer op til 50 % af flagermusens egen kropsvægt.

Det meste af året lever stor brunflagermus af insekter, men i småfuglenes træktid kan størstedelen af deres føde bestå af nattrækkende småfugle. Ifølge dna-analyser af indholdet i flagermusekskrementer er de mest almindelige fuglefamilier i flagermusenes bytte: sangere (77 %), fluesnappere (14 %), smådroser (6 %) og pibere (4 %), mens dagtrækkende arter som finker, lærker og svaler kun er fundet enkelte gange.

Morten Elmeros, Institut for Ecoscience,
Aarhus Universitet

Ibáñez, C., J. Juste, J.L. García-Mudarra & P.T. Agirre-Mendi 2001: Bat predation on nocturnally migrating birds. – Proc. Natl. Acad. Sci. 98: 9700-9702.

Ibáñez, C., A.G. Popa-Lisseanu, D. Pastor-Beviá, J.L. García-Mudarra & J. Juste 2016: Concealed by darkness: interactions between predatory bats and nocturnally migrating songbirds illuminated by DNA sequencing. – Mol. Ecol. 25: 5254-526.

Stidsholt, L., E. Tena, I. Foskolos, J. Noguerras ... & C. Ibáñez 2025: Greater noctule bats prey on and consume passerines in flight. – Sci. 390 (6769), doi:0.1126/science.adr2475.

Nu er der langt mere repræsentative fænologiske grafer på Danmarks Fugle

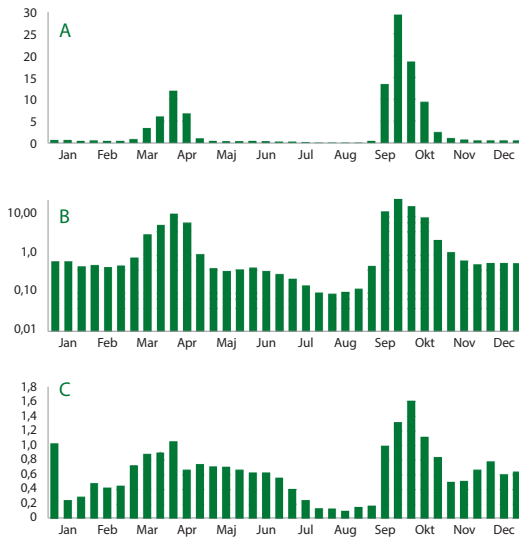
Da den nye store og flotte *Systematisk Oversigt over Danmarks Fugle* udkom i 2022, bragte vi et debatindlæg her i DOFT, der satte spørgsmålstegn ved, hvor repræsentative bogens fænologiske grafer var for antallet af fugle i Danmark i løbet af året. Graferne i bogen er alle baseret på de indtastede data i DOFbasen, hvor store mængder trækkende fugle, der registreres på trækstederne forår og efterår, dominerer voldsomt i forhold til registreringer fx af enkeltindivider spredt i landskabet.

Det diskuterede vi forskellige løsninger på i DOF, og nu er der hele to forbedringer af *Danmarks Fugle* på DOFbasen.dk/danmarksfugle. Du finder dem nederst på siderne for hver af de 322 arter, som indgår i *Danmarks Fugle*.

Den første består i en transformation af graferne baseret på de rå tal i DOFbasen, som vi har kendt dem indtil nu, og som de findes i *Systematisk*

Oversigt over Danmarks Fugle. Men nu er de forsynet med en knap nederst til venstre lige under grafen, som siger "Skift y-akse til logaritmisk". Gør man det, undertrykkes alle masseforekomsterne til fordel for de spredte observationer af mindre antal, så man får et langt mere repræsentativt billede (se figuren med Bogfinken som eksempel).

At dette er tilfældet, underbygges af den tredje mulighed, nemlig *Fugle pr. spontantælling*, som står lige under den foregående, men kun for 140 arter. Disse grafer bygger alene på resultaterne fra mere end 30 000 spontane femminutters-punkttællinger spredt over hele landet og året og må antages at ligge tættest på det virkelige forløb af antallet af individer hen over året i Danmark. – Og så alligevel ikke helt, for registreringerne påvirkes stadig kraftigt af ændringer i de enkelte arters adfærd i årets løb. Det gælder fx syngende fugle i yngletiden, som registreres langt

Bogfinkens fænologi i Danmark angivet som gennemsnitligt antal individer pr. tælling ud fra A) indtastninger i DOFbasen 2016–2025, B) de samme data med logaritmisk skala, og C) mere end 30 000 spontane femminutters-punkttællinger 2023–2025, spredt over hele landet og året.

lettere end fx alle de fugle, der optræder diskret under svingfjersfældningen i sensommeren, selv om der da også er alle ungfuglene (Bogfinkens lave antal i juli-pri. september). Også arter, der danner flokke udenfor yngletiden, registreres naturligvis lettere end i yngletiden.

Gå selv ind og glæd dig over de mange data – fx hvornår de enkelte arter ankommer, hvornår de kul-

Hidtil har de mange observationer af trækkende fugle forår og efter betydet, at de spredt forekommende fugle for mange arter fuldkommen er druknet i de fænologiske grafer på Danmarks Fugle, men det kan der rettes op på nu. Foto: Sven Dall.

minerer forår og efterår og hvornår de forsvinder – og fryd dig så over de bidrag, du selv måtte have forsynet DOFbasen og spontantællingerne med. Grafer og alle de andre informationer fra spontantællingerne bliver kun bedre, jo flere der foretager dem, så det er bare med at komme i gang eller fortsætte, hvis du allerede har prøvet det.

Hans Meltofte & Timme Nyegaard

Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, P. Clausen ... & T. Nyegaard 2022: Systematisk Oversigt over Danmarks Fugle. – Dansk Ornitologisk Forening.

Meltofte, H. 2022: Fænologi fra DOFbasen *versus* standardiserede tællinger. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 116: 118-120.

Skarven igen i fokus ved møde i Prag i februar i år

Skarvkonferencerne startede i Sverige i 1985 med fokus på artens bestandsudvikling og påståede skadelighed for fiskeriet. Arbejdet foregår i regi af Cormorant Research Group og EU-projektet *Reducing the conflict between Cormorants and fisheries on a pan-European scale* med 25 deltagerlande.

Den seneste konference i Prag gjorde det tydeligt, hvordan konflikterne stadig står i lys lue. Konferencen var finansieret af DTU Aqua, der synes noget forudindtaget at forske i Skarven, der "i dag er en af de mest afgørende faktorer for de pressede fiskebestande i de

danske kyster og vandløb." Men undersøgelser viser faktisk, at skarvprædation spiller en ikke uvæsentlig rolle for den høje dødelighed hos visse fisk især i åer.

DTU og Aarhus Universitet arbejder sammen omkring de problemer, der er her i landet omkring Skarven. Man kan sige, at det er en bagatel sammenlignet med de tiltag, der ellers har stået på i Europa de sidste godt 20 år og går ud på at forhindre Skarven i at opsøge fiskedamme og naturlige søer med fiskeriinteresser.

I det nordlige Frankrig og i Bayern i Tyskland har

Skarven bekæmpes voldsomt om vinteren i Frankrig og Tyskland, hvilket sammen med bekæmpelsen herhjemme formentlig bidrager til, at den danske ynglebestand stagnerer. Til gengæld stortrives arten i det indre af Østersøen og i Sortehavet, så den europæiske bestand nu tæller i størrelsesordenen 650 000 individer. Akvarel: Jens Gregersen.

man siden 2003 skudt mellem 30 og 40 000 Skarver hver vinter. Det er Skarver, der tilhører de hollandske og danske bestande, hvor skarvbestanden for længst er stagneret eller endda gået tilbage. Det er den derimod ikke i den nordlige og østlige dele af Østersøen. Her er bestanden i stadig vækst, og antallet af Skarver i hele det europæiske område omfatter nu i størrelsesordenen 650 000 fugle med 80 % i Sortehavet og Østersøen.

Det er klart, at så omfattende beskydning, som den der finder sted i vinterkvarterne, kan påvirke yngle-

bestandene. Men det bevirker ikke færre Skarver de steder, hvor man ønsker dem reduceret i Frankrig. Det er så attraktive steder, at ledige pladser omgående bliver fyldt op af nye fugle.

Der er mange aspekter, der spiller ind omkring Skarvens påvirkning af fiskebestande. Fuglen er hurtig til at respondere på nye fødemuligheder. Fx er fremgangen i den centrale Østersø sket i takt med, at den invasive fisk, sortmundet kutling, er gået stærkt frem. Undersøgelser i IJselmeer i Holland har vist, at Skarven her har skiftet fødeemner flere gange de sidste 50 år, og man regner med, at det primært er udbuddet af føde, der regulerer bestanden i Holland, hvor man aldrig har haft bekæmpelse.

Der savnes en dansk opbakning til de hollandske synspunkter. Vi har bare ligget under og nærmest været mundlamme, når det gjaldt de omfattende olieringer af æg på talrige danske fugleøer, der forårsager omfattende forstyrrelser blandt de andre ynglefugle.

Mange lokale specialundersøgelser vedrørende Skarvens levevis blev lagt frem i korte foredrag. Med den store fremgang for Skarven i Estland og Litauen var der fokus på Havørnen som prædator i kolonierne og dens forstyrrelser af Skarverne, så de flytter rundt.

Der var 36 foredrag og 25 posters hovedsageligt omhandlende Mellemskarven, men der var også fokus på Storskarven samt de uskadelige arter Topskarv og Dværgskarv. Dværgskarv er gået frem i Italien og rykker mod nord. Topskarven, der især yngler på Færøerne, i Norge, UK, Irland og det sydvestlige Europa samt i Sortehavet, går også frem, men behersket. Dog er bestanden på den svenske Hallandskyst nu i så stærk vækst, at det er oplagt, at den vil dukke op som ynglende hos os. Storskarven findes allerede ynglende blandt Mellemskarverne på Hirsholmene.

Som et kuriøst indlæg var der en fortælling om Skarven som syndebug. Det er englænderen Gordon McMullan, der havde fundet evidens for, at Skarven altid har været hadet og associeret med djævelen bl.a. på grund af dens sorte skikkelse.

Selv talte jeg om mit 20 års engagement i arbejdet med Skarverne på Vorsø, tælle dem, følge deres ynglecycklus og lære dem at kende individuelt.

Konferencen var i det store og hele organiseret af Iben Hove Sørensen, Kevin Kuhlmann Clausen og Thomas Bregnballe, Aarhus Universitet, i samarbejde med Petr Musil fra universitetet i Prag.

Jens Gregersen

Den sjette masseuddøen

Mere end 1400 fuglearter regnes i dag for at være udryddelsestruede. Vor tid omtales tit som den 6. masseuddøen eller den 'anthropocæne tidsalder', det vil sige den nye tid, hvor verdens økologiske balance styres af befolkningsekspllosion, jordbrug og teknologisk udvikling. Men billedet er kompliceret, og der er tegn på, at naturens katastrofale sammenbrud har dybere rødder, end hvad vi hidtil har forestillet os. Måske spiller det ind, at Jorden er inde i en ustabil periode karakteriseret af pludselige klimaskift allerede længe inden de menneskeskabte.

Viden om nyligt uddøde fuglearter kommer primært fra historiske kilder og fra jordfundne rester. Men uddøde fugle efterlader sig generelt ikke mange spor (i form af identificerbare skeletter), og man må foretage teoretiske ekstrapoleringer for at supplere billedet af, hvor mange arter, der kan være forsvundet. En sådan beregning fra Rob Cook og kolleger tyder på, at særlig mange arter må være forsvundet i forbindelse med, at mennesker koloniserede øerne i de tropiske oceaner, især Stillehavet. Det skete i bølger over de seneste par tusind år, og beregningerne tyder på, at mindst 1000 fuglearter blev udryddet her. Store fugle, som havde udviklet sig i miljøer uden naturlige fjender, blev hurtigt slået ihjel og ædt. Og andre uddøde på grund af menneskers eller indslæbte arters ændringer af vegetationen eller introduktion af rotter og svin. I alt skønnes det, at menneskets ekspansion og erobring af verden allerede har medført tab af mindst 1500 fuglearter. Det repræsenterer 80 gange hurtigere uddøen end baggrundsraten, som er beregnet ud fra turnover blandt fossile fugle.

Fuglene på vores nordlige breddegrader synes stort set at klare sig godt, og der er heller ikke mange af de nulevende arter her, der formelt regnes som udryddelsestruede. Men store mængder jordfundne rester af mammuter, næsehorn, bisonokser, kæmpebjørne, sabeltigre og hyæner tyder alligevel på et meget rigere dyreliv for kun få tusind år siden. Denne megafauna havde klaret sig fint gennem istiderne og havde i høj grad formet vegetationen på de såkaldte mammutstepper i de isfrie områder i kontinenternes indre. Men denne fauna bukkede hurtigt under, da stenaldermenneskene kom til ved afslutningen på den seneste istid. Stenalderjægerne havde fundet ud af at bruge ild til at jage dyrene og kunne ret hurtigt udrydde de største dyrearter og derved ændre vege-

tation og jordbundsforhold – og dermed potentielt også fuglenes livsbetingelser. Menneskets rolle i denne epoke er grundigt beskrevet af Jens-Christian Svenning og kolleger, men studierne af skeletrester tyder på, at mange store pattedyr allerede forsvandt længe inden, der var moderne mennesker eller neandertalere, og at det især skete i perioder, hvor istidsklimaet blev afbrudt af varmere klima.

Formentlig betød sammenbruddet af de gamle økosystemer også et dramatisk skift i fuglelivet, men det er som nævnt svært at dokumentere. Her kommer DNA-teknologien til som et nyt forskningsværktøj. Det skyldes de mange små ændringer (mutationer) i DNA-molekylernes basesekvenser og det forhold, at arveanlæggene rekombineres for hver ny generation, så deres samlede arvmasse (genomet) bliver en mosaik af gamle og unge sekvenser, som repræsenterer millioner af års udvikling. Dermed kan variationen

Ifølge DNA-data havde Tyndnæbbet Spove sin storhedstid for mere end 10000 år siden på steppeerne i det vestlige af Asien. Nu har den fulgt Eskimosoven til de uddøde fuglearters evige hvilested. Illustration fra J.A. Naumann, Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas.

i forskelle mellem homologe DNA-sekvenser fungerer som et arkiv over, hvordan bestandsstørrelser har ændret sig over tid: Hvis bestandene er aftagende, vil de arveanlæg, hver fugl overtog fra dens forældre, genspejle de mange forskelligheder i arveanlæg fra dengang, bestandene var store. Men hvis bestandene har været små og først er ekspanderet i ny tid, vil alle individer være nært beslægtede og modtage næsten identiske arveanlæg fra deres forældre. Metodikkens styrke ligger i, at man med DNA-sekventering af hele arvemassen får mulighed for at sammenligne millioner af DNA-sekvenser og dermed kan beregne, hvordan bestanden har ændret sig over rigtig lang tid.

Teknikken blev udviklet til demografiske studier over menneskeracernes historie, men bruges nu også i høj grad til studier af fugle og andre dyr. Et projekt ved Center for Makroøkologi, Evolution og Klima ved Københavns Universitet under ledelse af professor David Nogués-Bravo gik ud på at bruge genom-data til at modellere bestandsudviklingen for et repræsentativt udvalg af fuglearter fra hele verden. Det vil sige, at man brugte DNA-prøver af repræsentative arter fra alle større fuglegrupper i alle verdensdele – store og små fugle og arter med meget forskellige økologiske tilpasninger. 263 arter blev udvalgt til at repræsentere de mange fuglegrupper, men der arbejdes videre med genomdata for mange flere arter. Formålet var at få et overblik over, hvordan den funktionelle diversitet har ændret sig i tiden op til og under menneskets erobring af verden og at forstå hvilke slags fugle, der har været særlig udsatte.

Undersøgelsen viser stor variation i arternes bestandsudvikling. Nogle arter, der var talrige under istiderne, er gået voldsomt tilbage, men omtrent lige så mange arter viser fremgang. Generelt ser det ud til, at små fugle (især spurvefugle) har klaret sig godt med overvejende fremgang frem til i dag. Det gælder især tropiske arter og mange trækfugle. Og det ser ikke ud til, at arter med meget små udbredelser (dvs. endemiske arter) har haft det specielt svært.

Samtidig med, at de store pattedyr forsvandt, gik det tilbage for store rovfugle og ådselædere, og i det hele taget arter med livsstrategier, der indebærer langsom forplantning og ringe spredning, bl.a. mange ande- og havfugle. Fx for Madagaskar kan vi fastslå, at fuglebestandene generelt tog et dyk allerede for en halv million år siden (mens mennesket først ankom for 1340-1100 år siden).

Analysen af jordprøver fra de nordlige mammut-

stepper viser, at både plantesamfund, mikroorganismer og jordbund nu er totalt forandrede. En analyse af spovearternes demografi (slægten *Numenius*) viser voldsomme bestandsnedgange, som tidsmæssigt falder sammen med megafaunaens kollaps. De må have været overordentlig talrige på istidernes mammutsteppe, og bestandene kollapsede længe før mennesket begyndte at dyrke jorden. Helt generelt ser det ud til, at arter med langt næb er gået tilbage, og måske kan vi abstrahere videre til, at det drejer sig om, at fugle med et specialiseret fødevalg har svært ved at omstille sig.

Den 6. masseuddøen rammer altså ikke kun endemiske fugle i 'de varme lande' og på oceaniske øer, idet der har også været store bestandssammenbrud på de højere breddegrader. Vi må forvente mere af den slags. Det gælder ret generelt, at de biologiske samfund er meget asymmetrisk sammensat, idet de fleste arter er sjældne, og kun få arter er virkelig talrige. Conservation-biologien har især fokuseret på de sjældneste arter og dem med de mindste geografiske udbredelser. Men når vi betragter de nyere bestandssændringer blandt europæiske fugle (dvs. efter starten på systematiske tællinger), finder vi, at mange af de sjældne arter faktisk går frem, mens mange af de arter, der har været vidt udbredte og talrige (som fx Gråspurven) går tilbage. Måske afspejler det, at der gøres meget for at beskytte de sjældneste arter, men at man lidt for længe overser nedgangene blandt dem, som har været talrige. Meget er vendt på hovedet i forhold til, hvad vi traditionelt har tænkt.

Jon Fjeldså

- Cook, R., F. Sayol, T. Andermann, T.M. Blackburn ... & S. Faurby 2023: Undiscovered bird extinctions obscure the true magnitude of human-driven extinction waves. – *Nature com.* 14: 8116.
- Germain, R.R., S. Feng, G. Chen, G.R. Graves ... & D. Nogués-Bravo 2023: Species-specific traits mediate avian demographic responses under past climate change. – *Nat. Ecol. Evol.* 7: 862-72.
- Pearce-Higgins, J.W., D.J. Brown, D.J.T. Douglas ... & Y.I. Verkuil 2017: A global threats overview for Numeniini populations. – *Bird Conserv. Internat.* 27: 6-34.
- Svenning, J.-C., R.T. Lemoine, J. Bergman, R. Buitenwerf ... & R.Ø. Pedersen 2024: The late-Quaternary megafauna extinctions: patterns, causes, ecological consequences and implications for ecosystem management in the Anthropocene. – *Cambridge Prisms: Extinction*, 2, e5, 1-27.
- Tan, H.Z., J.J.F.J. Janzen, G.A. Allport, K.M. Garg ... & F.F. Rheindt 2021: Megafaunal extinction, not climate change, may explain Holocene genetic diversity declines in *Numenius* shorebirds. – *eLife* 12: e85422.

Bekymringer om illegal fuglehandel i EU

Fugle er populære kæle- og husdyr over hele verden, og et stort antal forskellige arter – ofte i store antal – bliver handlet på både nationale og internationale markeder. Indtil 2005, hvor EU forbød import af vildtfangede fugle, var EU-landene samlet set den største importør af vilde fugle fra hele Verden, og der blev importeret millioner af fugle på årsbasis. EU gik i årene herefter fra at være en stor importør af vildtfangede fugle til at blive en betydelig eksportør af fangenskabsopdrættede fugle til andre dele af verden. Men der er åbenbart fortsat udfordringer med handelen med fugle i Europa.

En ny rapport, *Wild birds traded and kept as pets in the EU – trade dynamics and ongoing concerns*, fra nonprofitorganisationerne Pro Wildlife (Tyskland), Monitor (Canada) og Københavns Zoo afdækker en fortsat eksistens af juridiske smuthuller, en mangelfuld håndhævelse af reglerne og en vedvarende

ulovlig handel med fugle. Handlen med fugle som kæledyr (hobbydyr) til både lokale og internationale markeder truer fortsat vilde bestande og er bl.a. med til at sprede sygdomme og introducere invasive arter. Således lever flere end 70 ikke-hjemmehørende fuglearter i dag vildt i Europa.

EU har fortsat en fremtrædende rolle i den internationale fuglehandel. Hold af eksotiske fugle som kæledyr eller som hobbydyr med opdræt for øje er meget populære aktiviteter i EU, kun overgået af hund og kat. Den officielle statistik over de importerede fugle til EU efter 2006 viser, at især tre grupper af fugle blandt de CITES-beskyttede arter (konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter) fortsat ligger højt på listerne: papegøjer (76 %), duer (11 %) og rovfugle (6 %).

Handlen med CITES-arter inden for EU er tilsyneladende stabil pga. et omfattende opdræt, og den

Solparakitten er en af de mange, smukke sydamerikanske papegøjer, som gennem årtier blev importeret i stort tal til bl.a. EU. I dag opdrættes den almindeligt i fangenskab, og importen formodes at være indstillet. Foto: Erling Krabbe.

officielle import af CITES-arter fra lande uden for EU faldt med 95 % fra omkring en halv million individer pr. år 2003-05 til færre end 1000 om året i perioden 2006-22. Hertil kommer, at langt de fleste importerede CITES-fugle var opdrættede (86 %). Før forordningen var 89 % vildtfangede, og forbuddet gjorde tydeligvis en forskel!

Da hovedparten af de mange handlede arter (> 4000 på verdensplan og 2700 i EU) ikke er omfattet af CITES-reglerne (76 %), er langt de fleste fugle ikke omfattet af de officielle databaser, og myndighederne har kun dårligt styr på den samlede handel med alle disse fugle. Her påviser rapporten, at der indgår vildtfangede individer i over 90 % af handlerne med de arter (fx 911 arter af småfugle), som ikke er omfattet af CITES.

Rapporten peger bl.a. på udfordringer som smut-huller i den eksisterende lovgivning, hvidvaskning af vildtfangede fugle som opdrættede fugle, manglende overvågning, målrettet samarbejde landene imellem, mangler i håndhævelsen og mangel på standardiserede sanktioner. Desuden angives det, at handel med fugle udgør en betydelig risiko for biodiversitet, folkesundhed og dyrevelfærd.

Handlen med vildtfangede fugle i EU er klart afta-

get, men sideløbende vurderer rapportens forfattere, at der – ikke mindst på grund af mulighederne med de sociale medier – er opstået en illegal handel, som er vanskelig at kvantificere. For særlige arter, som ofte indbringer meget høje priser, eksisterer der fortsat et sort marked i EU. Det omfatter både hjemmehørende og eksotiske arter, og arterne 'udefra' kommer især ind med smugling via EU's ydre grænser – bl.a. til landene i Øst- og Sydeuropa samt Holland.

Rapportens forfattere slår fast, at der er et presserende behov for effektiv begrænsning af ulovlig handel og for beskyttelse af vilde fuglebestande, ligesom der er behov for større bevidsthed omkring disse problemer blandt politikere, håndhævende myndigheder og fugleholdere. Forfatterne giver en lang række forslag til opstramning og forbedring af lovgivningen og forvaltningen af handlen med fugle herunder, at der gennemføres offentlige og målrettede oplysningskampagner for at øge befolkningens bevidsthed.

John Frikke

Lameter, K., B. Leupen & J. Jürgens 2025: Wild birds traded and kept as pets in the EU – trade dynamics and ongoing concerns. – Pro Wildlife, Monitor, Copenhagen Zoo, Germany, Canada, Denmark.

Fangst, transport og handel har store omkostninger for vildtfangede fugle. Som det fremgår af figuren, er det kun få procent, der ender hos 'forbrugerne' som kæle- og hobbydyr. Resten dør undervejs. Kilde: ProWildlife Team.